

Bibliographiques

1. Dolz-Mestre, Joaquim, Gagnon, Roxane, Vuillet, Yann, *Production écrite et difficultés d'apprentissage*. 3ème édition revue et corrigée, Université de Genève, FPSE, Genève, 2011.
2. *La dissertation littéraire*, Disponible sur: <<http://www.etudes-litteraires.com/dissertation.php>> (Consulté le 21.03.2016).
3. Pieper, Irene, *L'enseignement de la littérature*, Conseil de l'Europe: Division des politiques linguistiques, Strasbourg, 2006. Disponible sur: <https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Pieper_FR.doc.> (consulte le 28.03.2016).
4. Robert, Paul, *Le Petit Robert, Dictionnaire de la langue française*, (sous la direction de Josette Rey-Debove et Alain Rey), Dictionnaires le Robert, Paris, 2002.
5. Spitzer, Leo, *Etudes de style*, Gallimard, Paris, 1970.

STUDIUL DESPRE ADJECTIVUL RELAȚIONAL ÎN RAPORT CU ALTE UNITĂȚI DIN LIMBĂ

COPACINSCHI Angela, Lector superior

Summary

The lexical-grammatical transposition, that is sometimes called improper derivation or conversion, refers to the functional shift of a lexeme from lexical-grammatical class to another, possible only under unusual conditions for that lexeme. In our opinion, the essential condition of the concerned phenomenon, is the modification of the specific context, different from the one which defines the respective word class.

In this article we will elucidate the problem of the functional transposition of the studied language. We refer particularly, to the functional aspect of the transposition and not to the transposition phenomenon as morphological-semantic derivation type. In this case, it is important to examine it in relation with the notion of conversion.

The article reveals unusual cases of conversion, a means of enriching the whole Romanian lexic, including „artistic” phenomenon that are not present in dictionaries, but fit within the language system.

După cum se știe adjectivul poate fi definit din punct de vedere semantic, morfologic și sintactic. În acest studiu, intenționăm să comentăm aspectul semantic. Din perspectiva semnalată, este important să menționăm și câteva aspecte sintactice ale adjectivelor, deoarece clasa lexico-gramaticală a adjectivelor, mai ales cea a calificativelor, denotă un ansamblu de proprietăți sintactice.

Adjectivele calificative pun în lumină caracteristici esențiale sau contingente (relaționale) ale termenului la care sunt raportate:

- *rom.: Un om irascibil, iritabil / furios;*
- *fran.: Un homme irascible / furieux;*
- *it.: Un uomo irritabile / furioso.*

Din punct de vedere semantic, ele se referă la persoane sau la obiecte, atribuindu-le anumite însușiri sau calități: culoarea, forma, maniera de a fi etc. Este de observat că adjectivul calificativ este apt a varia, exteriorizând gradul de intensitate:

- *rom.: Supa este mai / mai puțin / la fel de caldă precum cafeaua;*
- *fran.: La soupe est plus / moins / aussi chaude que le café;*
- *it.: La zuppa è più / meno / uguale calda che il caffè* [1, p. 352].

Suscită atenție transpoziția morfologică și sintactică când cuvântul realizează funcția sintactică a unei părți de vorbire, fără a-și modifica statutul gramatical, fără a-i prelua indiciile morfologice. Transpoziția morfologică, în rezultatul căreia cuvântul transpus trece într-o altă parte de vorbire, are loc prin intermediul derivării și al conversiei morfologice.

Abordând categoria intensității, lingvistul M. Riegel [4, p. 120] relevă trei grade de manifestare a acesteia: slab, mediu, ridicat, exprimate prin diferite mijloace: prin adverbe (*assez, très*), prin mijloace derivative – prefixe (*supergrand*), sufixe (*grandissime*), prin expresii idiomatice în funcție de complemente ale adjectivelor (*fou à lier*) /

nebun de legat / pazzo da legare sau prin repetarea fără pauză (*un monde fou fou*) / *o lume nebună-nebună / un mondo folle folle* etc.

Adjectivelor calificative le corespunde adesea un cuvânt din clasa numelui (*prost* și *prostie*; *sot* și *sottise*; *stupido* și *stupidità*) [1, p. 589]. Asemenea adjective sunt transpuse în clasa adverbelor ce inserează în limba franceză sufixul *-ment*, în italiană – sufixul *-mente*, iar în limba română se atestă îmbinările *prepoziție + substantiv* dotate cu valoare circumstanțială: *mândru – cu mândrie*; *fier – fièrement*; *orgoglioso – orgogliosamente* [2, p. 441].

La rândul lor, unele adverbe trec în categoria adjectivului. Să comparăm:

- rom.: *El cântă bine* și *Un bărbat bine*;
- fran.: *Il chante bien* și *Un homme bien*;
- it.: *Lui canta bene* și *Un uomo buono*.

Putem considera acest transfer drept un fenomen stilistic sau sintactico-stilistic.

Dat fiind faptul că noțiunea de transpoziție se bazează pe stabilirea unei echivalențe funcționale cu părțile de vorbire de bază, problema în discuție continuă să fie abordată în numeroase gramatici.

1. 2. *Adjectivul relațional în raport cu alte unități din limbă*

Adjectivele relaționale indică raportul dintre nume și alte unități de limbă și se pretează înlocuirii printr- un grup prepozițional:

- rom.: *alegeri prezidențiale*;
- fran.: *l' éléction présidentielle –l' éléction du président*;
- it.: *le elezioni del presidente*.

Din punct de vedere sintactic, ele au o sferă mai limitată de întrebuințare decât adjectivele calificative. După părerea lui D. Maingueneau [4, p. 35], adjectivele relaționale nu pot servi drept atribut (în limba română – nume predicativ): *la carte est géographique / harta e geografică / la carta è geografica*. Cu toate acestea, M. Riegel [5, p. 112] remarcă posibilitatea de a reda raportul opozițional:

- rom.: *Acest parc nu este național, dar regional*;

- *fran.: Ce parc n'est pas national, mais régional;*
- *it : Questo parco non è nazionale, ma regionale.*

Adjectivele relaționale nu comportă grade de comparație (**un jardin très zoologique*) / **această grădină este foarte zoologică* / **questo giardino è molto zoologico*), nu apar decât în funcție de epitet (în limba română – atribut) și se află în postpoziția numelui. Adjectivul verbal reprezintă un participiu întrebuițat în rol de adjectiv:

- *rom.: noutate îmbucurătoare;*
- *fran.: une nouvelle étonnante;*
- *it.: una notizia meravigliosa.*

În limba franceză, adjectivul verbal marchează o stare durabilă sau o calitate permanentă a unui obiect și poate avea o valoare pasivă:

- *rom.: culoare vizibilă;*
- *fran.: une couleur voyante;*
- *it.: un colore visibile.*

Un exemplu din beletristica italiană ilustrează valoarea menționată:

La partenza dal capoluogo siciliano, il distacco da una vita che si alternava tra auto blindate, dall' atmosfera soffocante del Palazzo di Giustizia, dalle lunghe notti a leggere e rileggere le deposizioni dei pentiti dietro le pesanti tende di una stanza superprotetta, dai traguardi tortuosi... [3, p. 9].

În concluzie, constatăm următoarele:

1. în limbile comparate, transpoziția beneficiază de numeroase mijloace de realizare, dintre care se atestă preponderent schimbarea formei cuvântului (flexiuni, aglutinare, derivare), căreia i se pretează atât adjectivele, cât și substantivele;

2. este de remarcat schimbarea funcției cuvântului fără modificarea formei, derivarea improprie (conversia) fiind o manifestare tipică a acesteia;

3. sunt întrebuițate cuvintele ajutătoare (articole, prepoziții): *de o bunătate, de bonté, di bontà; cu atenție, avec attention, con*

attenzione; atent, attentivement, attentivamente. Unele cuvinte desemantizate, în mod accidental, în anumite poziții, îndeplinesc funcția de instrumente gramaticale.

Bibliografie

1. Astarita, C., Dizionario della lingua italiana, Milano, 2000.
2. Devoto, G., Oli, G.-C., Dizionario fondamentale della lingua italiana, Le Monnier, Firenze, 2002.
3. Falcone, G., Cose di cosa nostra, Milano, 1995.
4. Maingueneau, M., Genèses du discours, Bruxelles-Liège, Mardaga, 1984, trad. brésilienne par S. Possenti: Gênesse dos discursos, Curitiba, Criar, 2005, puis Sao Paulo, Parabola, 2008.
5. Riegel, M., Pellat, J., Rioul, R. Grammaire méthodique du français, PUF, Paris, 1994.

ABORDĂRI CONCEPTUALE ȘI DIDACTICE ALE FENOMENULUI MASS-MEDIA

CULEA Uliana, lector superior

Summary

The multimedia didactic succeeds in giving a new value to the objects of knowledge. It makes possible to give more importance, more reality to the reality. It allows certain reflections on the writing language dimension, on the new teaching-learning environments, a new relationship between teacher-student, the change of the scholar system.

În secolul *mass-media* era absolut inevitabil ca instrumentele media și educația să nu interacționeze. Pe de o parte, educația și în particular școala, se bazează pe obiectivitate, având în spate o experiență consolidată [2, p. 6]. Pe de altă parte, media, stimulează subiectivitatea, bazându-se pe emoția și plăcerea momentului fiind influențată de factori ideologici și economici [4, p. 12].

Colaborarea dintre *mass-media* și educație a dat naștere unei pedagogii speciale, la nivel școlar, dar și o mișcare, la nivel local și